

KARIN SEMBERG

FÖR EVIGT HÄSTTJEJ

Innehåll

Förord	7
Lite historik	9
Kostnader och arbetsinsatser	15
Vision, mission, passion – en egen häst	21
Matchning person och häst	27
Att köpa häst	33
Att lära känna sin häst	37
Låt inte hästen flytta på dina fötter	44
Stallet, ridvägar och ridhus	52
Stallet, hagar och paddock	60
Sommarbete och foder	66
Långsiktig hållbarhet	72
Egen hästgård – en livsstil	81
Lagom involverande	87
Slutord	91
Källor och inspiration	92
Om författaren	94

Kostnader och arbetsinsatser

EN HÄSTÄGARE HAR SITT EGET GYM

Du kommer snabbt att märka hur hårt kroppsarbete det är att sköta om din häst och framförallt allt att utföra det arbete som krävs för att din häst ska må bra. Mockning, eller göra rent som är den korrekta benämningen, på det gamla sättet med grep, spade och skottkärra och med utkörning till gödselstack är riktigt krävande för kroppen. Det är få hästägare som kan njuta av automatisk utgödsling eftersom investeringen är så hög. Endast stora stall brukar ha ekonomisk möjlighet till det.

Hanteringen av grovfoder är även det tungarbetat. Hårdpressade och lätthanterliga småbalar med hö börjar bli ett minne blott. Vid köp av större kvantiteter är det numera inplastad hösilage i storbal som är mest kostnadseffektivt. Dessa kräver förflyttning med maskinell hjälp och när du sedan öppnar dem är det en stor skottkärra och stora bärkassar som är det enklaste sättet för att utfodra hästarna. Det är svettigt arbete! Det finns teknik med småtraktorer, våg och en form av såg som skär av den mängd hö som önskas till varje häst. Det finns även ny teknik med en foderstation som laddas och vid givet klockslag öppnas ett galler så att hästarna kan äta. Än så länge är detta en relativt hög investering som mindre privatstall sällan har möjlighet att göra.

Stängsel kräver ständig tillsyn och underhållsarbete eftersom staketstolpar kan gå av när hästarna gnager på dem eller när älgar river ned dem. Under sommaren måste undervegetationen röjas och på vintern kan snö behövas skottas bort för att elen ska fungera. Hantering av spett och slägga kräver sin man eller kvinna. Jag brukar använda det som min dolda talang vid personliga presentationer i arbetslivet. Det är inte alla kvinnor som kan slå ned cirka 30 staketstolpar per dag. Även i det här fallet finns det teknisk utrustning som monteras på en traktor och trycker ned stolparna.

Därtill måste hagarna städas med jämna mellanrum. Det ska mockas, plockas bort stenar och om det vid tjällossning efter vintern exempelvis kommer upp glasbitar, plåtburkar, skrot eller taggtråd behöver dessa självklart avlägsnas. Det är enormt dålig hästhållning att inte ta bort detta från hagar och omgivning. Skadorna kan bli förödande för både djur och människor.

Dessutom ska det köpas kraftfoder, strö och vitaminer som ska forslas hem och bäras in i stallet. Så för de allra flesta hästmänniskor innebär det att alltid vara beredd på hårt kroppsarbete. Det positiva överväger genom att du håller din kropp aktiv, du blir uthållig och muskulös. Hästhållning innebär massor med motion som ger dig bra kondition. De flesta känner inte till att när du skrittar din häst i 20 minuter så motsvarar det cirka två kilometers promenad och att hästens rörelser får dig att använda nästan hela kroppens muskler. Gym kan vara ett hjälpmedel vid exempelvis rehabilitering eller för att klara av det hårda arbete som krävs i hästhantering och stallkötsel. Det är dock få hästägare som har tid eller engagemang för att träna på gym.

Hur stark din passion än är för hästar kan du inte klara av precis allt ensam. Din familj blir viktiga medspelare antingen de vill eller inte. Det finns alltid något var och en kan hjälpa till med. Min beskrivning av hur mycket min familj har varit med mig och varit stödjande i mitt hästintresse kan göras lång, nedanstående är endast ett axplock. Dessutom tillkommer alla gånger när min familj har försökt muntra upp mig när hästarna varit skadade. Då har jag en tendens att tappa motivation för allt vad hästar heter ...

Mina föräldrar kunde inget om hästar, men var behjälpliga med mycket. Min pappa genom att bygga om stall och stängsla och min mamma genom att hålla mig sällskap i stallet när jag smörjde läder (något som jag avskyr, men som måste göras). Mina bröder fick hjälpa till att skörda hö.

Min man tog över min pappas roll med att bygga om stall och utföra löpande underhåll. Min dotter som tidigt blev hästintresserad var backup när jag var ute och reste i jobbet. Varje dag efter skolan gav hon hästarna lunchhö eller tog in dem när det var dåligt väder. Min son försökte slippa undan, men accepterade att mor och syster spenderade mycket tid i stallet. Han hjälpte ändå till med diverse grävarbeten för hand, såsom att gräva ned elkabel till ytterbelysningen på paddocken. Båda mina barn fick på köpet lära sig tidigt att djur kräver god omvårdnad och idag är de även mycket duktiga med hundar.

Utan att din familj ställer upp på ditt hästägande blir det svårt och en källa till konflikter er emellan.

HITTA ETT VÄLBETALT FÖRVÄRVSARBETE

Att vara hästägare innebär höga kostnader. Efter många års upprensning av svart arbetskraft inom hästvärlden har det blivit en självklarhet med faktura på arbeten som är relaterade till hästnäringen. Det innebär också att hästintresserade hästmänniskor inte längre kan utnyttjas av oseriösa arbetsgivare. Det innebär dock att priserna har höjts successivt. Alternativet att köpa foder utan kvitto eller att någon hovslagare skor med kontant betalning är i princip borta, tack och lov. Baksidan är att det märks i plånboken för hästägaren, vilket långsiktigt skulle kunna innebära en ökad segregation från folksport till rikemanssport.

Det kostar mycket mer än vad man tror att äga en häst. Min rekommendation är att göra en kostnads kalkyl och därefter lägga till 20 procent i oförutsedda utgifter. Desto mer arbete du kan göra själv, desto lägre kostnader. Men, tid är också pengar.

För att kunna betala allt som krävs för att äga häst måste du ha ganska mycket pengar. Det är därför viktigt att försöka hitta ett relativt välbetalt förvärvsarbete. Dessvärre riskerar välbetalda arbeten att kräva betydligt mer än heltidsengagemang och det blir då svårt att hinna spendera den tid du vill med din häst. Utan att du vet ordet av kan du plötsligt ha hamnat i det så kallade ekorrhjulet. Du jobbar och sliter, men hinner inte njuta av livet. Jag har mött för många hästägare som till slut ”gått in i väggen” och för vilka utmattningssyndrom har blivit ett faktum.

Under mina år som chef i kombination med att vara hästägare har jag då och då blivit uppmärksammad på min stressnivå, tack vare mina hästar. När de söker min kontakt och jag inte tar mig tid att småprata med dem och klappa dem är det ett varningstecken. Förhoppningsvis kan du läsa hästens varningssignaler som de ger dig. Då är det hög tid att ta ett djupt andetag och påminna sig själv om vad som är det viktigaste i livet. Svaret är du själv! Om du inte själv mår bra blir inget bra. Du blir förmodligen inte bra som chef, arbetstagar, partner, förälder och definitivt ingen bra hästägare. Det är ingen annan som har ansvaret för ditt eget välbefinnande – det är bara du.

VAR SANN MOT DIG SJÄLV

Ett sätt att komma fram till vad du vill göra och varför det är viktigt, är att försöka formulera din egen personliga vision. Skriv gärna ned den för att kunna blicka tillbaka efter några år. Vi är ofta låsta i våra tankar av samhällets normer för vad som är framgångsrikt; hur vi ska bo och leva, när vi ska stadga oss och skaffa barn, när vi ska pensionera oss,

vilken häst som är trendig, du måste tävla, du måste köpa de nyaste hästprylarna och ridkläderna, du måste äga en hästtransport, anlitad ridinstruktör och så vidare. Försök att bortse från detta och fokusera på vad du vill åstadkomma med din hästdröm.

Det är bara du själv som avgör vad som är viktigt i ditt liv med hästar. Det avgör ingen annan. Du märker i efterhand, men ganska snart om du har roligt med din häst och om du är lycklig i ditt hästägarskap. Om du inte känner att du har roligt och är lycklig, är det dags att fundera om du valt något som blivit fel och vad som krävs för att rätta till det.

Köpte du en häst som inte matchar dina förväntningar? Har du valt ett stall med människor som får energi av konflikter? Har du valt ett stall som är onödigt tungjobbat? Har du förköpt dig på dyr utrustning, exempelvis sadel och hästtransport?

En utvärdering och analys av effekter är nödvändiga inte bara i arbetslivet utan även i privatlivet. Fastnar du – ta hjälp av en professionell coach.

HALVHALT

Har du gjort en budget för ditt hästägande?

Får du hjälp av familj och vänner?

För evigt hästtjej sammanfattar de bästa tipsen för nyblivna hästägare, sådana som har ridit några år och för dem som vill veta hur det är att äga en häst. Här får du tips på allt från dess att du börjar tänka på att skaffa häst till det är dags att ta avsked.

Karin Semberg har ridit i mer än femtio år. Trots att gården hon bor på och hästarna hon äger innebär ett extra halvtidsjobb – utöver vardagen som ledarskapskonsult – är det här livet som hon har valt och behöver. Det här är hennes bok om kärleken till hästarna.

“Här får du lära dig hur hästar tänker och fungerar samt hur du som ryttare får hästen att må bra så att den kan utvecklas.”

Gustaf Nyblaeus, ryttare med lång erfarenhet av tävlingar och inridning av unghästar

“Personligt, klokt och mycket varmt. Här har du en bok som förklarar hur du gör ditt hästägarliv enklare och mycket roligare.”

Eva Netterberg, ordförande Ridskolornas Riksorganisation

fantasi & FAKTA

